

Aan de gemeenteraad

Op welke gronden deze brief?/Waarom nu voorgelegd?

Naar aanleiding van het vaststellen van het beleid rondom lokaal eigendom bij wind en zonprojecten: 'Uitvoeringslijn Lokaal Eigendom', en het afdoen van motie 'Deel de winst van windmolens in Rotterdam' (23bb004334) sturen we deze raadsinformatiebrief.

Relatie met het coalitieakkoord/collegewerkprogramma/eerder aangenomen moties en gedane toezeggingen:

In het Coalitieakkoord Eén Stad 2022-2026 hebben we opgenomen dat we een nieuw kader maken voor nieuwe windparken met duidelijke uitgangspunten, waaronder uitgangspunten over financiële participatie van bewoners in onder andere energie-coöperaties.

Eerder heeft u over dit onderwerp schriftelijke vragen gesteld.

- 'Lokale energie met lokaal effect' (23bb006846) van raadsleden M.S. Abrahamse (VVD) en I. van Wifferen (D66), beantwoord op 14 november 2023 (23bb007671)
- 'Lokaal eigendom, een update' (24bb000460) van raadsleden M.Y. Morkoç (Groenlinks) en I. van Wifferen (D66), beantwoord op 27 februari 2024 (24bb001178)

Tevens is op 6 februari 2023 door raadsleden M.Y. Morkoç (GroenLinks), I. van Wifferen (D66), M.S. Abrahamse (VVD) en I. Elfilali (Volt) een regeling van werkzaamheden aangevraagd over 'Rotterdamse energie, door, voor en van Rotterdam: lokaal eigendomschap' (23bb000913).

Toelichting:

In de raadsvergadering van 22 juni 2023 is bij de behandeling van het Klimaatactieplan Rotterdam door de raadsleden M.S. Abrahamse (VVD), I. van Wifferen (D66) en T.S.J. Coşkun (SP) de motie 'Deel de winst van windmolens in Rotterdam' (23bb004334) ingediend.

Deze motie is door de raad aangenomen en verzoekt het college om:

- winstdeling voor inwoners en ondernemers te verankeren in de aanleg van nieuwe windmolens in de Landtong Rozenburg, de Hoekse Baan, de Charloisse Poort en Beneluxplein;
- te rapporteren aan de raad hoe dit per nieuwe windmolenlocatie wordt uitgevoerd.

De gemeente Rotterdam hecht waarde aan de betrokkenheid van de Rotterdammers bij de energietransitie. Naast de gebruikelijke participatievormen bij projecten in de fysieke ruimte, is er bij (grootschalige) zonne- en windenergieprojecten speciale aandacht voor financiële participatie en lokaal eigendom. We vinden het belangrijk dat bewoners, bedrijven en andere organisaties uit de omgeving kunnen meeprofiteren en zeggenschap krijgen in deze projecten, en dat zij hierin hun verantwoordelijkheid pakken.

Het concrete streven is om 50% van het eigendom van grootschalige zon- en windprojecten lokaal te realiseren. Dit is ook vastgelegd in het nationale Klimaatakkoord en afgesproken in de Regionale Energie Strategie (RES) Rotterdam Den Haag 1.0. Lokaal eigendom betekent dat inwoners en ondernemers (mede-)eigenaar worden van energieprojecten, waardoor zij invloed hebben in de projecten en delen in de opbrengsten.

Het vaststellen van de uitvoeringslijn is nodig om ervoor te zorgen dat de gemeente ontwikkelaars van wind- en grootschalige zonprojecten een inspanningsverplichting kan opleggen voor het streven naar 50% lokaal eigendom. Daarnaast geeft het de gemeente handvatten om te sturen op de inrichting van het proces om te komen tot lokaal eigendom en/of andere invullingen van financiële participatie.

Met vaststellen van dit beleid (de uitvoeringslijn) geeft de gemeente duidelijkheid over de uitgangspunten en randvoorwaarden rondom lokaal eigendom en financiële participatie bij wind- en zonprojecten in Rotterdam en welke verwachtingen hieruit voortkomen. We verwachten dat de doelen en principes uit de uitvoeringslijn worden toegepast bij de ontwikkeling van windturbines of zonneparken en zullen hier vanuit onze eigen rol op sturen.

Uitgangspunten van de gemeente

1. Onderschrijving van het landelijke streven: Rotterdam ondersteunt het nationale doel van 50% lokaal eigendom.
2. Rotterdamse doelen: Zeggenschap voor de lokale omgeving, eerlijke verdeling van lusten en lasten, en voortgang in de energietransitie.
3. Leidende principes:
 - Lokale baten: De baten van energieprojecten komen eerst terecht in de lokale omgeving.
 - Inclusieve participatie: Iedereen, ongeacht sociaaleconomische status, krijgt de mogelijkheid om mee te doen.
 - Duurzame relaties: Er wordt gestreefd naar een duurzame relatie tussen alle betrokken partijen.
 - Lokale betrokkenheid: Projecten moeten Rotterdammers actief betrekken bij de energietransitie. Het motto hierbij is: "Lokaal eerst, Rotterdam ook."

Hoe dit uitpakt, kan verschillen per project. Dit hangt af van de aard en omvang van het project en de wensen van de omgeving.

In lijn met de doelen en leidende principes verwacht de gemeente van ontwikkelaars in ieder project het volgende:

- Opstellen van een plan om de omgeving te betrekken, mee te laten beslissen en invloed laten uitoefenen (participatieplan en -verslag).
Leidt tot: zeggenschap voor de omgeving, en zorgt voor een langdurige duurzame relatie tussen ontwikkelende partij en de omgeving.
- Invulling geven aan een omgevingsfonds.
Leidt tot: het meedelen in de baten door de directe omgeving en geeft de directe omgeving zeggenschap over wat er met die baten gebeurt.
- Invulling geven aan de inspanningsverplichting om het project met 50% lokaal eigendom te realiseren.
Leidt tot: zeggenschap in de directe omgeving over de bouw en exploitatie van het zonnepark of de windturbines en daarmee ook tot meedelen in de baten van de exploitatie.

De uitvoeringslijn legt vast hoe deze principes en doelen in de praktijk worden gebracht. Dit omvat een continue dialoog met alle betrokkenen en het waarborgen van zeggenschap via bijvoorbeeld energiecoöperaties. Met deze uitvoeringslijn zet Rotterdam een belangrijke stap naar een duurzame toekomst waarin bewoners actief deelnemen en profiteren van de energietransitie. Het beleid streeft een meer eerlijke en inclusieve energietransitie na, waarbij lokale gemeenschappen centraal staan.

Uitwerking en instrumenten

In de uitvoeringslijn zijn de rollen en verwachtingen van de gemeente, de omgeving, de ontwikkelende partij en energiecoöperatie(s) uitgewerkt. De uitvoeringslijn beschrijft daarnaast het proces om tot lokaal eigendom en financiële participatie te komen. Dit omvat:

1. Sturing via tenders: De gemeente gebruikt haar positie als grondeigenaar om lokaal eigendom te bevorderen.
2. Omgevingsrecht: De gemeente bevordert lokaal eigendom via de regelgeving, zoals de omgevingsvergunning.

Lokaal eigendom in lopende projecten

Voor windprojecten hebben we de Leidraad Windenergie (20bb18854) hierin staat ook welke ambities en verwachtingen de gemeente heeft bij lokaal eigendom en (financiële) participatie. De Leidraad Windenergie is echter een informatief stuk dat zowel bewoners als ontwikkelaars handvatten geeft voor hoe we in Rotterdam graag zien dat windprojecten worden gerealiseerd. Met de Uitvoeringslijn Lokaal Eigendom maken we nu specifiek beleid over lokaal eigendom en financiële participatie, waarmee we hier ook op kunnen sturen. Voor lopende windprojecten wordt de uitvoeringslijn afhankelijk van de fase waar het project zich in bevindt toegepast.

Specifiek voor de projecten Uitbreiding Windpark Landtong Rozenburg, Windwinning Hoekse Baan, Windenergie Charloisse Poort en Windenergie Beneluxplein betekent dit:

Uitbreiding Windpark Landtong Rozenburg

De vergunning voor de nieuwe windturbine op de Landtong Rozenburg is op 4 september 2023 verleend. In het project wordt gewerkt in lijn met de Leidraad Windenergie 2021. Op dit moment vinden gesprekken plaats tussen de ontwikkelaar en de lokale energiecoöperaties over de verdere invulling van lokaal eigendom voor dit project.

Windwinning Hoekse Baan

Een raadsbesluit over het bestemmingsplan in het kader van het windproject Hoekse Baan is voorzien na het zomerreces. Vooruitlopend op de vormgeving van het lokaal eigendom en financiële participatie haalt de initiatiefnemer op dit moment bij verschillende omgevingspartijen input op over de wensen en gedachten daarover. Daar waar mogelijk zorgen we dat initiatiefnemer kan anticiperen op, en rekening kan houden met de nog vast te stellen uitvoeringslijn.

Windenergie Charloisse Poort en Windenergie Beneluxplein

Omdat deze projecten zich nog in een verkennende fase bevinden, wordt in de projecten de uitvoeringslijn toegepast. De projectteams, de klankbordgroep van het project Windenergie Beneluxplein en andere betrokken stakeholders worden geïnformeerd over de uitvoeringslijn.

Grootschalige zonne-energie

Voor de opwek van zonne-energie is er geen ander beleid over (financiële) participatie en/of lokaal eigendom. Voor de lopende grootschalige zonprojecten (Zon op de Slufter en zonnepark Oranjabonnen) is eerder dit jaar besloten om vooruitlopend op de vaststelling van de uitvoeringslijn indien mogelijk hiernaar te gaan handelen.

Financiële en juridische consequenties/aspecten:

De Uitvoeringslijn Lokaal Eigendom heeft voor de gemeente Rotterdam geen financiële consequenties. De uitvoering van het beleid wordt opgevangen door het huidige personeelsbestand, waarvoor dekking is in begrotingsprogramma Energietransitie.

Juridisch gezien biedt de vaststelling van de uitvoeringslijn door het college en de publicatie hiervan in het Gemeenteblad de gemeente meer sturingsmogelijkheden op lokaal eigendom. De inspanningsverplichting ten aanzien van het streven naar 50% lokaal eigendom biedt houvast om plannen zonder lokaal eigendom bij te sturen. Ook kan de inspanningsverplichting als vergunningvoorschrift worden gekoppeld aan een te verlenen vergunning voor wind- en grootschalige zonprojecten. Daarnaast maakt dit beleid het mogelijk om aanvullend op de Nota Participatiebeleid (vastgesteld 2023, 22bb007947) ten aanzien van lokaal eigendom en financiële participatie inspanningen te vragen die met het participatieverslag bij de vergunningaanvraag moet worden overlegd.

Met bovenstaande stellen wij voor om de motie 'Deel de winst van windmolens in Rotterdam' (23bb004334) als afgedaan te beschouwen.

Burgemeester en wethouders van Rotterdam,

De secretaris,

G.J.D. Wigmans

De burgemeester,

A. Aboutaleb

Bijlage(n)

Bijlage 1. Uitvoeringslijn lokaal eigendom- juli 2024